

ע"ה

עין משפט
נר מצוה

מא א"מ מ"י מהלכות
שכירות הלכה ד' וי"ז
הנהגות וכוונות השנה
קמח פסין פט טור ש"ע
ח"ת פ"ו ע"ז ע"ב
פ"ב ב' מ"י פ"ב מהל'
מילה הלכה טו סג
ע"ש ד' טו"ע"ה ח"ת פ"ו
ט"ג ג' ד' ה' מ"י פ"ה
מהלכות שכירות
הלכה א' וע"ן פ"ה ט"ה
וימ"ח ס"ג ע"ז טו"ע"ה
ח"ת פ"ו ע"ז ע"ב א'

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

מסורת הש"ס

(6) כ"ק: (קב. נה.) לקמן
ק"י: פ"ו: (8) לקמן ק':
(ע"ש) מוספתא דמנהל
פ"ה: (2) פ"ו על דרך פ"ג
נחור וכו' והביקש מלפני
ברך וע"י ר"ל.

הנהרות הגר"א

[A] נ"י מנבת העיר
למטה העיר) ואין
מדקדקין בכ"ר (אבל ט'
עד לפרוס) ח"ת"ט וי"ב
הק"ף ור"ש ור"מ"ס ל"ב
כל זה וכו' לקמן ק'
ע"ז ע"מ"ש רבינו ל"ח
פ"י מהלכות:

לענין רש"י

מג"א (מ"ה"א) בקריה
(מהלכות ע"מ"ש).

מוסף רש"י

נותן לו דמי צמוד.
במטעם רש"י
דמחשבה ש"ט ט"ז ח"ה
למ' דה"ס (ב"ב ע"ה) ק"י
בש"י לר"מ ולא היה לה
אלא דמי צמוד אבל לא דמי
שכ"ר. או זה יתן שכ"ר
משלם ויקח הצמד (ט"ז ע"ב)
דבנימל לא לר"מ כל
המטעם מדעת בעליו נקרא
צמוד ובעל הצמד לעצמו
אע"פ שה"ס משלם בעצמו
דמי"ט (ט"ז ע"ב) דק"י
בש"י ומחייב משנת וק"מ
ק"י: ר' יהודה אומר:
אם ק' מנאלה זה משכר
מחייב (ט"ז ע"ב) אם ק' מן
הביאו לו מן השוק, אלא
מחייב לו את הצמד כמות
שהוא צמד ודו' על
המחייב (ק"מ ע"ב) אם
השכ"ר שהשכיר המנהל
יחד על היציאה. שה"ס
הצמד נותן לו על הצמד.
את היציאה. פ"מ"ס
וע"ש וס' שפ"ה כשכ"ר
יו"ט ולא שכ"ר ש"ס כמו
שה"ס ע"מ (ט"ז ע"ב) וק"מ
(ט"ז) ולא מה שר"ל
בקבלות. דה"ס ע"י וק"מ
ק"י: דק"י ע"ה לה"ה
דש"י להיות ידו על
המחייב דלא נהתי
משכ"ר. ויגדל נמי ט"ה
לא יקבל אלא יציאה. ואם
יציאה ימורה על השכ"ר יתן
לו את השכ"ר שהשכיר את
הצמד. ואם יגדל למת את
שכ"ר. כגון שהשכ"ר יחד על
השכ"ר יתן שכ"ר (ב"ב ע"ב)
ורש"י"ג מוק"ל. אע"פ
דמ"ט. לא שכ"ר מדקדק
אע"פ מדי דלא שכ"ר כ"ה
(ק"מ ע"ב).

נקרא גולן. ויקמה ליה נרשומיה להתחייב ככל אונקיה וסיפא רבנן:
נוסן לו דמי צמוד. בדמים שנמר לנן נמכר בשוק דקנייה בגולו בשלם
כשעת הגיולה: פ"ה"ה. דמי ע"ש וממנין ולא שכ"ר שלם: כש"י.
ששינוי מנמות שהיה ואיכא למאן דלמך שינוי קונה בהגזל קמח
(ב"ק ע"ה) אבל גבי החמור לא נשנה

החמור: מנבת פורים לפורים. מעות
שגזינן הגזינן מצני העיר להלק
לעניים לסעודת פורים: לפורים.
כולה יתנוה לעניים דפורים: ואין
מדקדקין בכ"ר והמותר
יפול לכיס של דקה: אבל לוקחין אם
הטעמים. לרוב בכל המעות: והמותר.
שלא יפסקו לכולו בפורים ימכור
ויפול לכיס של דקה: אדעתא דמידי
אחרניא לא ליה י"ב ליה. וכיון דלאו
אדעתא דהכי יהיב נמלא מעות
כחוקה בעלים מן היולאין כשעודת
פורים: דאפו למחשדיה. לבעל הבית
בנוטר ואזי מקיים ששמעו עליו
שאמר ליקח טלית לפלוני עני ולא
קנה לו: נהויר"ה. מו"י"ה"ל ע"ג
היולאט בשמור העין: אכוקא. המולעט
המליעו רגליה: אכוקא בעילאט
דמלכא. רלתי ע"ש שאוכל שיראוס
של אולר המלך: בטלי דכף. כלי
פשתן: בטלי דכ"ס. כלי למר כזועין
אדלו: וקטלו. שאין ע"ש אוכל כלי
פשתן: אבל אגניא שאינה חורט.
היה ליה נמנה או נשברה: אם
בדרך הליכה נעלה. שהאגניא
מוליכה לדרך שהיה זה רובע להלך:
אומר לו הרי שלך לפניך. שכן דרך
אגניא נטל חמורו של זה ומהלך
לעליה אחריה וכל חמור שפוגע בו
ראשון נטלו ומחזיר לו את שלו והשני
חוזר אחר חמורו עד שפוגע באחר
הלך חומר לו הואיל ואף מולך גרם
שכור חמור אחר ולך אחריו עד שיפגע
בחמור אחר: כב"ק"ה או ששפטי"ס.
עדיין היא ראויה למשאו: כשלמא
לכ"כ לא קשיא. רומי"ח דמתניין
אהדי דמני לגטיי כאן נחחרת וכו':
(לכ"כ)

או שנעשית אגניא אומר לו הרי שלך לפניך: אמר רב לא שנו אלא באגניא
חוזרת אבל אגניא שאינה חוזרת חייב להעמיד לו חמור ושמואל אמר
בין אגניא חוזרת בין אגניא שאינה חוזרת אם בדרך הליכה ניטלה אומר
לו הרי שלך לפניך ואם לאו בדרך הליכה ניטלה חייב להעמיד לו חמור
מיתבי השוכר את החמור והבריקה י"א שנשחמטה אומר לו הרי שלך
לפניך מתה או שנעשית אגניא חייב להעמיד לו חמור בשלמא לרב לא
קשיא כאן באגניא חוזרת כאן באגניא שאינה חוזרת אלא לשמואל קשיא
וכ"ל לשמואל נמי לא קשיא כאן שבדרך הליכה ניטלה כאן שלא בדרך
הליכה ניטלה הא מדקדקני סיפא רבי שמעון בן אלעזר אומר אם בדרך
הליכה ניטלה אומר לו הרי שלך לפניך ואם לאו חייב להעמיד לו חמור
מכלל דלתנא קמא לא שאני ליה אמר לך שמואל לאו מו איכא רבי
שמעון בן אלעזר דקאי כותי אנה דאמרי כרכי שמעון בן אלעזר איבעית
אימא כולה רבי שמעון בן אלעזר היא וחסורי מיחסרא והכי קתני
השוכר את החמור והבריקה או נשחמטת אומר לו הרי שלך לפניך מתה או
שנעשית אגניא חייב להעמיד לו חמור כ"מה דרבי"ס אמורים שלא בדרך
הליכה ניטלה אבל ניטלה בדרך הליכה אומר לו הרי שלך לפניך
דברי

בכ"כ דמי צמוד. דלא דמי למתה דהכ"ה מוכח דמולא ידיה גורם ואם שלא בדרך
הליכה ניטלה שאו לא מולו של שוכר גורם חייב להעמיד לו חמור אחר לעשות מלאכתו לאתרא דאפילו
חוזרת האגניא את החמור לכאן בעוך שמועיל חוזרת לשוכר אין לו לשוכר להתעבד ממלאכתו ולא דמי להצריקה או ששחמטה:
מכלל דתנא קמא לא שני איה. ומ"ק ע"ף דה"ו רבי"ס לגבי ימ"ד:

דפטור ה"ל לשמעונין טפי מתה כדרכה דפטור דלא נימא איכא
דהוא אחר קטלה כ"ש הומחה כהר והחלקה בבקעה דודאי אילו
לא שיה היתה מתה בענין זה ויש לומר דמשום דכחיובה דהר מני
החלקה מני לה נמי כפטורה בבקעה ועוד נראה דפטורה דחיימוס
כהר והחלקה בבקעה היה כרומא
טפי ממתה כדרכה דלדס יכול לומר
כתי טפי יותר ממתה כדרכה והיה
לן למימר שפעה כמה ששינה שאם
היה מוליכה כהר היה מדקדק יפה
ושמרה יפה שלא תחלוק כהר ושלם
מתחמם בבקעה אבל מה ששינה
גורם שלא דקדק וימיה דחוק הוא
שחלוק אפילו על כל האמוראים לכך
נראה דלא חשיב הכא שפיעה כמה
ששינה דיכול לומר ודקדק יפה שלא
תחלוק כהר ושלם מתחמם בבקעה
ומודה אפילו הכא דפטור במתה כדרכה
כיון דלא היה מחייבו כשפיעה ורבה
דמשני כגון שפיעה נמש"ל ז"ל
שפעמים מנא"ס נחש"ס כהר"ס
מבקעה או איכא להכי נקט הר
ובקעה ואפי שפ"ר לרבה אפילו
תחילה כשפיעה וטפו חלונם פטור:
מנבת פורים לפורים. וא"ת
דלמרינן בערכין (ד' ו'):

נקרא גולן הי רבי מאיר אילימא ר"מ דצבע
דתנן ה"ה הנותן צמר לצבע לצבע לו אדום
וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר
אומר נותן לו דמי צמרו "ר' יהודה אומר אם
השבח יתר על היציאה נותן לו את היציאה
ואם היציאה יתירה על השבח נותן לו את
השבח מעמאי דלמא שאני התם דקניא
בשינוי מעשה אלא הא רבי מאיר דמגבת
פורים דתניא ו"מגבת פורים לפורים (א) מגבת
העיר לאותה העיר ואין מדקדקין בכ"ר אבל
לוקחין את העגלים ושוחטין ואוכלים אותן
והמותר יפול לכיס של צדקה רבי אליעזר
אומר מגבת פורים לפורים ואין העני רשאי
ליקח מהן רצועה לסנדלו אלא אם כן התנה
במעמד אנשי העיר דברי רבי יעקב שאמר
משום ר"מ ורשב"ג מוקל דלמא התם נמי
דאדעתא דפורים הוא דהייב ליה אדעתא
דמידי אחרניא לא יהיב ליה אלא הא ר' מאיר
דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום
ר"מ הנותן דינר לעני ליקח לו חלוק לא יקח
בו טלית טלית לא יקח בו חלוק מפני שמעביר
על דעתו של בעל הבית ולמא שאני התם
דאחו למוחשדיה האמרי אנשי אמר פלניא
ובניא ליה לבושא לפלוני עניא ולא זבן ליה
אי נמי ובניא ליה גלימא ולא זבן ליה אם כן
ליתני מפני החשד מאי מפני שמעביר על
דעתו של בעל הבית שמע מינה משום דשני
הוא וכל המעביר על דעתו של בעל הבית
נקרא גולן: השוכר את החמור והבריקה:
מאי והבריקה הכא תרגמו (נהויר"ח א"א
אמר אבוקת ההוא דאמר להו אבוקת במילתא
דמלכא אמרו ליה במאי בטלי כסף או בטלי
דהב איכא דאמרי בטלי כסף אמר וקטלוה
איכא דאמרי בטלי דהב אמר ושכקוה:

כדמות כמו שפ"ד (ג) מוללות של
בית רבי בטלי זהב או בטלי כסף
כלומר פירות דמומות או לבנות ואין
נראה לר"י דנלשון ארמי לא קרי להו
אלא כודייתא:
באגניא חוזרת. דיכול לעשות
מלאכתו כשחמור
אע"פ שחמורו כמלאכתו ששכ"ר
אחור אין חייב להעמיד לו חמור אחר
כמו הבריקה או ששחמטה שחמורו
נמי כמלאכתו ולא חיישין:
אם בדרך הליכה ניטלה אומר
לו הרי שלך לפניך שגם פירש
בקונטרס שמוליכה בדרך שגם הוא
רובה ליתן חומר לו משכיר הרי שכן
לפניך ושכ"ר כהמה אחרת עד שם
ותימה דלמה ישכור כהמה אחרת
ואם השוכר אין לך החמור כהליכה
אלא בחורה היו א"ש אבל אם כן
גנופה ה"ל לפלוני בין לר"ך חמור
לאחר לאין לר"ך אלא בחורה ונראה
כפי ר"ח דמפרש אם בדרך הליכה
שהאגניא אין מחפשין כתי"ס אלא
כשפוגע בדרך והיינו דרך הליכה
אמר לו משכיר הרי שכן לפניך דמני
א"ל מולך גרם שאלי היתה כתי"ס לא
הליכה ניטלה דהיינו שחפשין גם
חוזרת האגניא את החמור לכאן בעוך
מכלל דתנא קמא לא שני איה. ומ"ק ע"ף דה"ו רבי"ס לגבי ימ"ד: